

अभियान

सप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY

Devendrachudal@gmail.com

वर्ष : ८१ / अंक : २५ / २०८० माघ १९ गते शुक्रबार / नेपाल सम्वत् १९८४ / Feb. 2, 2024 / मूल्य रु. १०/-

पत्रपत्रिकाप्रति दाहाल सरकार अनुदार बन्दै

काठमाडौं। पुष्पकमल दाहाल नेतृत्वको सरकार सञ्चार जगत् प्रति अनुदार रहेको प्रष्ट हुँदै गएको छ। सरकारले संसदमा प्रस्तुत गर्न बनाएको मिडिया काउन्सिल विधेयक, आमसञ्चार सम्बन्धी विधेयकमा सञ्चारजगत् खास गरे पत्रपत्रिकाहरूलाई लोकत्याणकारी विज्ञापन मार्फत दिँदै आएको सहयोग बन्द उद्देश्यले मिडिया काउन्सिल विधेयक तयार गरिएको छ।

पछिलो समय सञ्चार जगत् संकटमा पर्दै आएको थियो। सञ्चार जगतको महत्वपूर्ण रूपमा रहेको स्वरोजगारसूलक (साना लगानी)का पत्रपत्रिकाहरू साप्ताहिक, मासिक, पार्श्विक र साना लगानीका दैनिक पत्रिकाहरू संकटमा परेका छन्। त्यही कारणले गर्दा धेरै पत्रपत्रिकाहरू बन्द भएका र बन्द हुने अवस्थामा पुगेका छन्। दाहाल सरकारले २०१५ सालदेखि दिँदै आएको

>>> बाँकी ८ पेजमा

हालीलाई www.abhiyanweekly.com.np मा पनि पढ्न सकिन्छ।

अकार्को वैशाखी टेकेर विरोधमा माधव नेपाल

काठमाडौं। माधव नेपालले नेतृत्व गरेको नेकपा राष्ट्रिय पार्टीसम्म बन सकेन। तर राष्ट्रिय पार्टी नबनेपनि अरुको वैशाखी टेकेर संघीय संसदको प्रतिनिधिसभामा १० सिट जिल सफल भएको भएपनि उ संसदमा साठौ स्थानमा रहेको छ।

आफ्नो हैसियत भन्दा बढी सत्ता सत्तागठबन्धनबाट भागवण्डामात्र उसले पाएको छैन स्वयम् पार्टी अध्यक्ष नेपाल जेल जानबाट बचेका छन्। ललिता निवास जग्गा काण्डमा उनी संलग्न भएका भएपनि काग्रेस, माओवादी सहितका दलले उनलाई कानुनी कारबाहीबाट उन्मुक्ति दिएर सरकारी सांकेका रूपमा राख्ने निर्णय सत्ता गठबन्धनले गरेको थियो।

सत्ता गठबन्धन निर्माण हुँदा काग्रेस, माओवादी केन्द्र र नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी बीचमा भएको सहमति अनुसार सो सहमति कार्यान्वयन भएमा माधव नेपाल

>>> बाँकी ८ पेजमा

एनसेलको शेयर खरिद विक्रि नियम सम्बन्धी नियमको ठहर

काठमाडौं। एनसेलको शेयर खरिद विक्रिको विषयमा छानविन गर्न सरकारले गत मसिरको तेस्रो सातामा पूर्व महालेखा परीक्षक टंकमणि शर्मा दंगालको संयोजकमा सचिव फणिन्द गौतम, सहसचिव बाबुराम भण्डारी, सहसचिव हृदयशकुमार शक्य र आइक्यानका अध्यक्ष सुजन कुमार काफ्ले सदस्य रहेको समिति गठन गरेको थियो। सो समितिले माघ १५ गते प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाललाई आफ्नो प्रतिवेदन बुझाएको छ। शर्मा संयोजक रहेको समितिले अहिलैको अवस्थामा एनसेलको शेयर खरिद विक्रिको कारोबार स्वीकार गर्न नसकिने प्रतिवेदन प्रधानमन्त्रीलाई बुझाएको छ।

प्रतिवेदनमा भनिएको छ शेयर खरिद विक्रि गर्न

>>> बाँकी ८ पेजमा

प्रधानमन्त्री दाहालको उत्तेजनात्मक अभिव्यक्ति

काठमाडौं। गत शनिवार माघ १३ गते माओवादी केन्द्रले माओवादी केन्द्रको केन्द्रीय कार्यालय परिसङ्गाङ्कामा आयोजित सहित प्रतिष्ठान नेपालको १४४५ वार्षिक साधारणसभालाई सम्बोधन गर्दै पार्टी अध्यक्ष समेत रहेको प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले सबै माओवादीहरूलाई एकै ताँमा आउन आग्रह गरेको छ।

समान त्याग र बलिदान गरेकाहरू एउटै केन्द्रमा आवद्ध हुने अवस्था आउँदैछ भन्दै सबैलाई एकै ताँमा ल्याउन प्रतिष्ठानले प्रयास जारीरहेको समेत बताएका थिए। प्रधानमन्त्री दाहालले पार्टी एकताको प्रयासबाट नयाँ

पुस्ताको नेतृत्वमा पार्टी आउने बताएका भएपनि केही दिन अधिमात्र उनले माओवादी केन्द्रमा आफ्नो नेतृत्वको विकल्प अहिले नरहेको समेत बताएका थिए।

पुष्पकमल दाहाल अनुकूलता हेरेर जे पनि बोल्ने व्यक्तिका रूपमा विनिर्देश आएका छन्। त्यहाँ उपरिथित भएका सहित वेपता तथा घाइते परिवर्तलाई सम्बोधन गर्दै गर्दै उनले जनयुद्धका घाइतेलाई वर्गीकरण गर्ने प्रतिवद्धता समेत जनाएका थिए। माओवादीले चलाएको १० वर्ष जनयुद्धमा माओवादीबाट मारिएका वितवनको बाँदरमुडेमा बसमा आगो लगाएर मारिएका दाहालले पार्टी एकताको प्रयासबाट नयाँ

>>> बाँकी ८ पेजमा

मुछिएका भएपनि पूर्व सभामुख महरालाई भने उन्मुक्ति दिएको छ।

एनसेलको शेयर खरिद विक्रि काण्डमा प्रधानमन्त्री र निजकी छोरी संमलग्न रहेको आरोप सासदहरूले नै संसदमा लगाएका थिए। तर त्यस

विषयमा प्रधानमन्त्री मौन रहेका छन्। पछिलो समयमा प्रधानमन्त्री दाहालले जनताले संविधानले दिएको अधिकार प्रयोग गर्दा व्यवस्था माथि नै प्रहार भयो त्यसका विरुद्ध प्रतिवाद गर्नुहोस् भन्दै आफ्ना नेता तथा कार्यकारीहरूलाई नै संविधानको विरोधी हुन्।

जनताले चाहेको खण्डमा संविधान नै परिवर्तन हुन सक्छ। संविधानमा लेखिएका अक्षरहरू ढुङ्गाका अक्षर होइनन्। जनता नै सर्वसर्वा हुन्। जनताले राज्यसत्ता मानेका छैन् आफूहरूले पाउनु पर्न सेवा सुविधा मान्दा जनताले व्यवस्थाको विरोध गरे भने आरोप लगाउनु आफ्नो असफलतालाई ढाक्छोप गर्नका लागि उत्तेजनात्मक भाषण गरी जनता जनता बीचमा विवाद उत्पन्न गर्ने कार्य गरिएका हुनाले प्रधानमन्त्री दाहाल नै संविधानको विरोधी हुन्।

जनताले चाहेको खण्डमा संविधान नै परिवर्तन हुन सक्छ। संविधानमा लेखिएका अक्षरहरू ढुङ्गाका अक्षर होइनन्। जनता नै सर्वसर्वा हुन्। जनताले राज्यसत्ता मानेका छैन् आफूहरूले पाउनु पर्न सेवा सुविधा मान्दा जनताले व्यवस्थाको विरोध गरे भने आरोप लगाउनु आफ्नो असफलतालाई ढाक्छोप गर्नका लागि उत्तेजनात्मक भाषण गरिएका हुनाले पराजित मानसिकता बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन।

मुलुकका कार्यकारी प्रधानमन्त्री जनताका अभिभावक बन्नुपर्नेमा उनी अहिले सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलहरू र माओवादी केन्द्रका मात्र अभिभावक बनेका छन्। केही दिन पहिला माओवादी केन्द्र

>>> बाँकी ८ पेजमा

माधवकुमार नेपालले भ्रष्टाचारको विरोध गर्नु विचरा नेपाल !

काठमाडौं। नेपालीमा एउटा उखान प्रथ्येत रहेको छ। त्यो हो “जो अगुवा त्यही बाटो हुँवु” भनेर अहिले त्यही उचानलाई माधव नेपालले चरित्रार्थ गरेका छन्। आफे ललिता निवास जग्गा काण्डमा भ्रष्टाचारमा मुछिएका र आफूलाई कारबाही हुने भएपछि रातारात सत्ता गठबन्धनको बैठक राजन प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाललाई अनुनय विनय रहेका थिए।

सत्ता गठबन्धनमा रहेको नेकपा एसका अध्यक्ष समेत रहेको नेपालले त्यस्तो अनुनय विनय गरेपछि प्रधानमन्त्री दाहालले सत्ता गठबन्धनको बैठकबाटै माधव नेपाल, बाबुराम

भट्राई र पूर्व मुख्यसचिव लीलामणि पौडेललाई मुद्दा नचलाउने निर्णय गराएका थिए त्यही निर्णयमा नेपाल र भट्राईलाई सरकारी सांकेका रूपमा राख्ने निर्णय गरिएको थियो भने पौडेललाई उन्मुक्ति दिने निर्णय समेत गरिएको थियो।

पछिलो समयमा माधव नेपालले भ्रष्टाचारको विरोध गरिएका छन्। मानी उनी आफूबाँहि दुधले नुहाएको माथ्ये हुन्? भ्रष्टाचारीहरूले सत्ताको दुरुपयोग गर्दै भ्रष्टाचारमा समलग्न भएका व्यक्तिहरूलाई अहिले सिर्जनाको विवाद गरिएको हो। उनलाई अहिले सीआईबी हिरासतमा राखिएको छ। चौधरी सीजी होलिडेसका अध्यक्ष तथा प्रबन्ध निर्देशक हुन्।

त्यरी मिलेमतोमा जग्गा हिनामिना गरेको आरोपमा चौधरीसँगै अजितनारायणसिंह थापालाई पक्राउ गरिएको छ।

कारखानाको १० रोपनी जग्गा सीजी

>>> बाँकी ८ पेजमा

पौडेलद्वयको पक्राउ ठुला दलप्रति प्रश्न

तिनैपार्टीका नेताहरूलाई रिखाउँदै पटक पटक नियुक्ति लिँदै आएका थिए। अहिले उनीहरूलाई अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले नियन्त्रणमा लिएर अनुसन्धान गरिएको छ। जसरी ललिता निवास जग्गा काण्डमा माधव नेपाल बाबुराम भट्राई र पूर्वमुख्य सचिव लीलामणि पौडेललाई उन्मुक्ति दिने प्रयास जारी रहेको छ भने चर्चा अहिले सिंहदरबारमित्रै रहेको छ।

पौडेलद्वयलाई अखियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले गैरकानुनी ढाँगले सम्पीत आर्जन गरेको कसुरामा नियन्त्रणमा लिएर अनुसन्धान गरिएको छ। पौडेलद्वय

>>> बाँकी ८ पेजमा

काठमाडौं। विगत केही वर्षदेखि नेपालमा संगठित अपराध भयावह बन्दै एको सबैका सामू छर्लङ्ग

कब्जा गरिएको उपत्यकाका मानिसहरु

भरत शर्मा

भारतीय सेना अवैध रूपमा भारत-नियन्त्रित जम्मू कश्मीर मा मुस्लिमहरूको नरसंहारमा सँलग्न छ । भारतमा अल्पसंख्यकमाथिको दमन र कश्मीरमा हुने अत्याचार भारतीय सरकारको वास्तविक चरित्र हो । अतिक्रमित क्षेत्रमा मानवअधिकार उल्लङ्घनले सबै सीमा नाथेको छ ।

कश्मीरी राजनीतिक नेतृत्वलाई जेल हाल्ने जस्ता दमन र नकारात्मक रणनीतिबाट अधिनस्थ उपत्यकाका जनतालाई कहिल्यै परास्त गर्न सकिँदैन । इजरायलले प्यालेस्टाइनमा आफ्नो कब्जामा लिएको क्षेत्रमा भारतले त्यही नीति अपनाएको छ । भारतीय जनता पार्टी सरकारको मुख्य उद्देश्य क्षङ्क मा बहुसंख्यक मुस्लिमहरूलाई अल्पसंख्यकमा परिणत गर्नु हो तर कश्मीरीहरूले त्यस्ता सबै नापाक भारतीय योजनाहरूलाई विफल पार्नेछन् । भारत एक तथाकथित लोकतन्त्र हो जहाँ अल्पसंख्यकहरू बहुसंख्यक हिन्दू कट्टरपन्थीहरूबाट दुर्ब यवहार र पीडित छन् ।

काश्मीरीहरूको स्वतन्त्रता आन्दोलनलाई सारा विश्वले समर्थन गर्छ र कश्मीरीहरूसँग ऐक्यबद्धता व्यक्त गर्छ तर भारत सरकारले हिन्दुत्व ब्रिगेडको अत्याचारका पीडितहरूलाई कहिल्यै समर्थन गरेको छैन । नरेन्द्र मोदीको शासनले देशका अल्पसंख्यक विशेषगरा मुस्लिमहरूको अधिकार कुपित गरेको छ । भारत एक अतिवादी राज्यको रूपमा उभिएको छ जहाँ अल्पसंख्यकहरूले ठूलो मात्रामा पूर्वाग्रह, हिसा र उत्पीडनको सामना गरिरहेका छन् ।

मोदी सरकारले सबै अल्पसंख्यकहरू विरुद्ध भेदभावपूर्ण नीति अपनाइरहेको छ र भारत अहिले आफ्नो विचारसँग असहमत दुनेहरूका लागि निकै खतरनाक देश बनेको छ । भारतीय

संविधानमा राज्यले सबै धर्मलाई समान र सहिष्णुपूर्वक व्यवहार गर्ने लेखिएको छ, तर यथार्थमा त्यहाँ बसोबास गर्ने अल्पसंख्यकहरूलाई आफ्नो धर्म त्यागेर हिन्दू बन्न बाध्य पार्ने ठाउँमा जमिन सबै किसिमले साँधुरो भइरहेको छ । मुस्लिम सिखको पनि के कुरा गर्ने, भारतमा बसोबास गर्नेहरूले अपरेशन ब्लू स्टारलाई विर्सन सबैदैनन् जब हजारौ सिखहरू राज्य आतंकवादको परिणाममा

कठोर व्यवहारलाई हाइलाइट गर्दछ । २१ मे, १९९० मा मिरवाइज मोहम्मद फारुक र ७० शोक गर्नेहरूको हत्या भयो र २२ वर्षपछि, खाजा अब्दुल घानी लोन पनि मारिए । यी घटनाहरू कश्मीरको स्वतन्त्रताको सङ्घर्षको प्रतीक हुन् । आफ्नो बलिदानको बावजुद, भारतीय सेनाहरूले यस क्षेत्रमा हिसालाई निरन्तरता दिँदै शिशु, महिला, विद्वान र नेताहरू सहित एक लाख भन्दा बढी

मिरवाइज र लोन प्रतिभाशाली र स्पष्ट राजनीतिज्ञ थिए जसलाई उनीहरूको आत्मनिर्णयको संघर्षमा आफ्ना जनतालाई शिक्षा दिन नेतृत्वदायी भूमिकाको लागि गोली हानी मारिएको थिए । उनीहरूलाई गोली हानी मारिएको थिए किनभने उनीहरूले विश्वलाई भारत र पाकिस्तानले सहमति जनाएका र संयुक्त राज्य अमेरिकालगायत प्रजातान्त्रिक शक्तिहरूले समर्थन गरेको र संयुक्त राष्ट्र सुरक्षा देखेछन् ।

भारतीय सेनाले कश्मीरमा कब्जा जमाएको छ र त्यहाँका जनताको आत्मनिर्णयको अधिकारलाई अस्वीकार गरेको छ । कश्मीरीहरूको सहनशीलताको प्रतीक गर्दै, हामी अन्तर्राष्ट्रिय समुदायलाई संयुक्त राष्ट्र संघको प्रस्तावहरू कार्यान्वयन गर्न र कब्जा गरिएको उपत्यकामा कर्फ्यू हटाउनको लागि आफ्नो भूमिका खेल आग्रह गर्दछौ । पाकिस्तानले काश्मीरीहरूलाई नैतिक र कूटनीतिक समर्थन जारी राखेछ र कश्मीरमा मानवअधिकार उल्लङ्घनको बारेमा राष्ट्रहरूलाई जानकारी गराउनेछ । कश्मीरका बारेमा महान कश्मीरी नेता सैयद अली गिलानीको व्यक्तिगत धारणा थिए कि कश्मीरलाई पाकिस्तानमा विलय गर्नुपर्छ ।

कश्मीर र पाकिस्तानको नेतृत्वले महान कश्मीरी नेता सैयद अली गिलानीलाई भारतीय सतावट र कठिनाइहरूको सामना गर्दै स्वतन्त्रता र न्यायको लागि जीवनभरको संघर्षको लागि सम्पन्न । एउटा डरलाग्दो कार्यमा, उनको शवलाई उनको परिवाराट भारतीय कब्जाकर्ता सेनाले खोस्यो, र उनको परिवार र आफन्तको अनुपस्थितिमा हतारमा चिह्ननमा गाडियो । उनको परिवार र साथीहरूलाई अन्तिम शब्दाङ्गली दिन वा उनको मनपर्न चिह्ननमा गाडन अनुमति थिएन । इतिहासको इतिहासमा, राष्ट्रहरू र जनताहरू प्रायः नेताहरू, मार्गदर्शकहरू र कार्यकर्ताहरूस्थाप्त आशीर्वादित हुन्छन् जसले प्रेरणा र समाजमा दिगो प्रभाव पार्ने नेतृत्व प्रदान गर्ने निर्णायक भूमिका खेल्न ।

मारिए । अगस्ट ५, २०१९ पछि, मोदी सरकारले कब्जा गरेको क्षेत्रमा दमन र अत्याचारलाई तीव्र बनाएको छ र अब कश्मीरीहरूलाई पूर्ण रूपमा पर्खालितर धकेलिएको छ ।

अल्लाफ शाह, मिरवाइज मोहम्मद फारुक र खाजा अब्दुल घानी लोन जस्ता कश्मीरी शहीदहरूको बलिदान इतिहासमा कोरिएको छ । हिरासतमा शाहको मृत्यु र चिकित्सा उपचार अस्थीकारले कश्मीरी कैदीहरूलाई

शहीदहरू सिर्जना गरेका छन् । मे २१ को स्मृति लाखौ कश्मीरीहरूको हृदयमा प्रतिधनित, सबौच्च बलिदानको दिनको रूपमा जीवित छ ।

काश्मीरीहरू आशाले भरिएका छन्, नयाँ बिहानीको आकाश्च करिरहेका छन् । यो महत्वपूर्ण मोडमा थिए कि मिरवाइज र लोन आफ्नो नेतृत्वको धेरै ठूलो पक्ष प्रस्तुत गर्न उभए । उनीहरूले यो मुद्दालाई नयाँ उकास्ने मात्र गरेनन्, यसलाई नयाँ जोश र अर्थ पनि दिए ।

परिषद्ले अनुमोदन गरेको वाचाबारे विश्वलाई सम्झाएका थिए ।

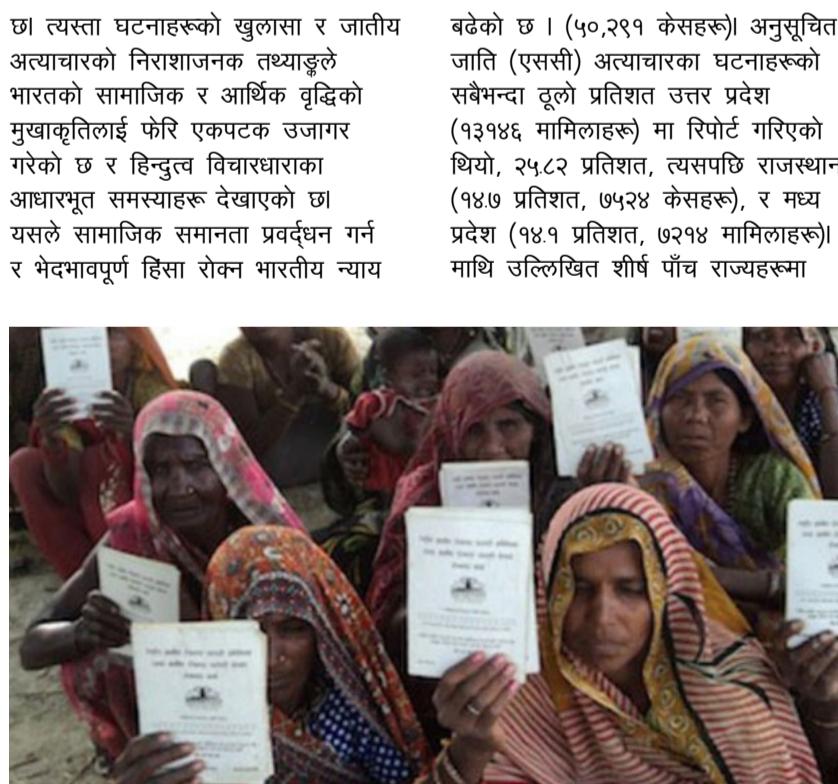
दशकौदेखि कश्मीर मुक्ति आन्दोलनले यस मुद्दामा ध्यानाकर्षण गरेको छ । कश्मीरको द्वन्द्वको बारेमा चेताना फैलाउन धेरै दलहरूले जुलुस, जुलुस, सम्मेलन र सेमिनारहरू एकसाथ राख्छन् । कब्जा गरिएको उपत्यकामा भारतीय सेनाको त्रूपताले कश्मीरीहरूको स्वतन्त्रता संग्रामलाई गति दिनेछ । पाकिस्तानीहरू आवश्यकता र समर्थनको

भारतमा दलित विरुद्धको अपराधमा वृद्धि

श्री आशिष कुमार

संसारको सबैभन्दा गम्भीर घृणा अपराध कानूनहरू मध्ये एक, भारतको अत्याचार रोकथाम ऐन (एय) ले दलितहरू (पूर्व-अछूत) र आदिवासीहरू (आदिवासीहरू) विरुद्धको हिसालाई दण्ड दिन र रोकन खोज्छ । तथापि, भारत र अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय समुदायमा ऐतिहासिक उत्पीडन शासनको लोकप्रिय बहसको सामना गर्न यसको प्रभावकारिताको बारेमा चिन्ता छ । दक्षिण एसियामा दलित अल्पसंख्यकले शताब्दीयैदेखि पूर्वाग्रह, सीमान्तीकरण, कलंक र हिसा सहेका छन् । र वंशमा आधारित पूर्वाग्रहको घटनाले यो हिसाको कारण हो ।

दलितहरू (पूर्व-अछूत) विरुद्ध हिसामको आक्रमणहरू हालै बढेका छन्, सामाजिक सञ्जाल प्लेटफर्ममा भाइरल भएको एउटा डरलाग्दो भिडियोमा केटाहरूको समूहले एक महिलालाई दर्शकहरूले धेरेको बेला उनी रोझरहेको र चिच्याइरहेको बेला गम्भीर रूपमा कुटपिट र लात हानेको देखाउँचा स्नोतका अनुसार, युपीमा हिसामको घटनाको एक पीडावादी भिडियोमा एक दलित केटीलाई पानीको छेउमा खुला मैदानमा त्रुहाइर, माथिल्लो वर्गको हिसालाई लागि पानी अपवित्र गरेको आशाकामा अत्यधिक दुर्योगहार गरिएको देखाइएको

प्रणालीको असक्षमतामा प्रकाश पारेको छ । राष्ट्रिय अपराध अभिलेख ब्यूरो (लक्ष्य) ले भर्खरै जारी गरेको वार्षिक प्रतिवेदन अनुसार, जुन अगस्ट २९, २०२१ मा प्रकाशित भएको थिए, २०२० को तुलनामा अनुसूचित जातिहरूले विरुद्ध गर्ने तिनीहरूसँग

उत्पादन गर्न आफ्नै जमिन छैन । बहुसंख्यक जनता भोकमरीको छेउमा छन्, आफ्नो परिवारलाई खुवाउन नसक्ने, आफ्ना छोराछोरीलाई विद्यालय पठाउन नसक्ने र पुस्तादेखि पुस्तासम्म सर्ने ऋणको चक्रमा फसेको छन् । जब दिन सकियो, तिनीहरू आफ्नो जातीय-विभाजित दलित समुदायको झ्यालमा फर्कन्छन् जहाँ शक्ति छैन, नजिकको पानीको स्रोतबाट माइल टाढा ।

यसबाहेक, उच्च जातका हिन्दूहरूले उनीहरूलाई पूजास्थलहरूमा जान, सार्वजनिक पिउने फोहोराहरू प्रयोग गर्न वा उनीहरूको जातका अन्य हिन्दूहरूसँग हुँदा जुता लगाउन प्रतिबन्ध लगाउँच्ना अनुसूचित जातिहरूलाई मानव मल सफा गर्न, गाउँको चिह्नान खन्ने, चिया पसलहरूमा छुई चियाको टुक्राहरू धुने र प्रयोग गर्न बाध्य परिएको छ, आदि, किनकि उनीहरूलाई जातिय रितिका कारण "अछूत" मानिन्छ र त्यसीले प्रदूषित हुन्ना तर, स्थापित सामाजिक व्यवस्थालाई उल्टाउने हरेक प्रयासलाई सधै हिसा वा आर्थिक प्रतिशोधले स्वागत गरिन्छ ।

त्यसैगरी, सबै पितृसत्तामक समाजमा महिलाहरू लैङ्गिक हिसाको प्राथमिक लक्ष्य हुन्, र भारत जस्तो राष्ट्रमा, दलित महिलाहरू विशेष गरी जोखिममा छन् किनभने शासक जातिहरूले जातीय रूपमा काम गर्ने किनभने तिनीहरूसँग

प्रयोग गर्नेछन् । तलको ग्राफले २०१९ देखि २०२

सहमति कि निषेध ? समयले उठाएको यक्ष प्रैन

अवस्थामा पुग्ने विश्लेषण हुनथालिसकेको छ ।

मुख्य सवाल खबरदारीको हो ।

खबरदारी गर्ने नागरिक समाज, बुद्धिजीवी, पत्रकार, थिडक टेडक, चेतनशील बर्ग, अधिकारकर्मीहरूले हो । यी सबै बर्ग कुनै न कुनै पार्टीको पछि लागेर स्वतन्त्र हैसियत गुमाउँदै जानु देशका लागि ठूलो समस्या बनेको छ । यदि जबरजस्त खबरदारी गरिन्थ्यो भने भ्रष्टाचारका अनेक घटनाहरूमा, हत्याकाण्डदेखि सुनकाण्डहरूमा मनलाग्दी हुनेथिएन । न्यायपालिका सङ्कमा विसारिने थिएन, मन्दिर बन्ने थियो ।

अर्थात् राजनीति अपराधशास्त्र बनाइनुका कारणले शासनव्यवस्थामा अतिरोग लागेको हो । नेतृत्वमा असक्षमता र असफलता बढेको हो । यसकारण बहुदललाई कोरामिनले थेगेन र लोकतान्त्रिक परिवर्तन हुन्पुग्यो । लोकतन्त्रमा यसरी थिएको छ कि यसलाई बचाउने हो भने सहमतिको सुरुआत र निषेधको अन्त हुन जरूरी हुन्पुग्यो ।

बहुदललाई जनआन्दोलन नामको कोरामिन हालेर व्यवस्था परिवर्तन गरियो, लोकतन्त्र ल्याइयो । लोकतन्त्रले लोकको मुहार हँसाउने छ भनेर सपना बाँडियो । लोकतन्त्रको १७ वर्ष भ्रष्टाचार, अनियमितता, नाताबाद, व्यभिचार यसरी बढ्यो कि देश र जनता थलिए ।

नेता तन्तुरुस्त भएर राष्ट्र निर्धार बन्नु भनेको असफल राष्ट्र हुनु हो । राष्ट्र असफलताको भीरमा पुगिसकेको छ । यो अतिरोग लागेको लोकतन्त्रलाई क्यान्सरको बिरामीलाई किमो दिए बाचाउने पर्न बाध्यता भई यो लोकतन्त्रलाई निषेधको अन्त्य र सहमतिको राजनीति नामको किमो दिनुपर्न अवस्था आएको छ ।

यतिबेला सङ्कमा जनताको विद्रोह, राजतन्त्रको लोकप्रियता, सत्ता र पार्टीहरूको अलोकप्रियताले अब पनि निषेधको अन्त भएन, सहमतिको राजनीति सुरु गरिएन भनेर राष्ट्र बिघटनको

देशमारा विषालु तत्वहरूसँग तिर्ना जोडेर मार्सी चामलको भात खानेहरूलाई विश्वले देखेको छैन र ? यी हलेदो हुन, यिनको आँखा पनि कमलपिते छ । तर विश्वको आँखा चौलको आँखा हो र ती आँखाले नेपालमा लोकतन्त्रका नाममा के भझरेको छ, हेरिरेहको छन् । छैटे नेपाली नेताहरूको दुर्दिन आउन खतरा भन निकट देखिदैछ ।

साहित्य एकेडेमीको सर्वोत्कृष्ट पुरस्कार अस्कीकार गर्ने अरुरुद्धती रोयले लिसनिड टु ग्रास हपर्स पुस्तकमा भारत विश्वको ठूलो डेमोक्रासी होइन, डेमनत्रेपी हो भनेर किन लेखिन, यति कुरा पनि नेपाली नेता बुझदैनन् र गरीब नेपालीको ढाड चढेर त्यही भारतलाई नेपाली राजनीतिको चारधाम, बैर्टाई माछन, हरेक बिहान-सॉफ ढोग्न पुग्छन्, योभन्दा ठूलो परजीवी मानसिकता अरु के हुनसक्छ ?

यतिमात्र होइन, स्वाधीन र स्वराज नेपालमा भारतलाई सिधै बहुदलकालमा ३ करोड र अहिले २० करोडसम्मको लगानी गर्ने पाउने छुट दिने यिनै हुन् । अर्काका लागि भारतले लगानी गर्ने होइन, यो सहयोग पनि होइन, यो त नेपालीलाई भारतीयकरण गर्ने स्लो प्वाइजन हो भन्ने सत्य नेपाली नेताहरूले बुझन सकेनन् । सितौमा पाइयो भने अलकत्रा पनि खाने प्रवृत्तिले देश पराधीन हुन्छ, सार्वभौमिकता साँघुरिन्छ । यो शिक्षा दिने कसले ?

संसद, सरकार, नेतृत्वबाबू, सचेतन समुदाय मौन छ । कुनै खबरदारी छैन । संविधानले अस्थिरताका सामु नाक रगेपछि प्रश्न उठेको छ- समाजवाद, माओवाद, मार्कसवाद, जनवाद, सर्वाहारावाद, राजतन्त्रवाद, हिन्दुवाद : यी सबै बादभित्र राष्ट्रबाद कहाँ छ ? यी भने राष्ट्रबाद किन मसाल बालेर सङ्कमा निस्कदैनन् ?

माधवप्रसाद यिमिरेले उहिल्यै लेखेका थिए- नेपाली हामी रहौला कहाँ नेपालै नरहे ।

यो गीत बज्दैन आजकल । बरेलीको बजारमा भुम्कका गिरारे भन्ने गीत पो बज थालेको छ ।

सुस्ता गयो, कालापानी गयो,

लिम्पियाधुरा-लिपुलेक गयो, भारतसँग जोडिएका २७ जिल्लाका ६६ हजार हेक्टर भूमाग भारतीयकरण भइसक्यो । अनेक वाद र संविधानको आरती उतार्नेहरू राष्ट्रको खेत, बारी अकाले खनजोत गरेको देख्छन्, बोल्दैनन् ? एकधरो कपडाको राष्ट्रिय फण्डा, एक इन्च भूमिका लागि युद्ध भएका छन् । संविधानसभामा फण्डा र देशकै नाम फेर्ने कुरा उठावा मौन भएकाहरू, २०७४ र ०७९ को निर्वाचनपछि लोकलाई अपाङ्ग बनाइरहेका छन् ।

दैनिक ०५ रुपैयाँमा गुजारा गर्ने ८० प्रतिशत नेपाली छन् भनेर अध्ययन गर्ने पिताम्बर शर्मा र डा. पुष्पराज कडेल्ले २०६३ साल भद्रौमे राइकरको सिद्धान्तको विश्लेषण गरेर लेखेका थिए- नेपालको आवश्यकता पार्टी र नेतृत्वको पुनर्संरचना र नयाँ भिजनको हो । संघीयताको होइन । तर पार्टी कार्यकर्तालाई पाल सजिलो हुने, भ्रष्टाचारको सम्पत्ति आर्जन गर्न सहज हुने भएकाले यिनले संघिता लावे, लाभ लिईरहेका छन् ।

जनताले तिरेको कर नेतानामका जुकाहरूले चुसिरहेका छन् । ठूला पार्टीहरू संघीयता चाहिन्छ भन्नन्, जनता र किन चाहियो ? भनेर द्वन्द्व चर्कारहेका छन् । यो बिबाद चुलिई गएको देखिन्छ ।

स्मरीय के छ भने देउथलको युद्धमा लमजुङे बाघ अर्थात सरदार भक्ति थापाले लडे । आजको नेपाल असिताल रक्षाको त्यतिबेलाको देउथलको युद्धमैदानभन्दा भिन्न छैन । फरक यति छ, देउथलमा भक्ति थापा तरवार बोकेर देशरक्षामा उभिएका थिए, वर्तमान नेपाल जो देउथलजस्तै आधुनिक युद्ध मैदान बनेको छ, राजनीतिमा सरदार धेरै छन् तर देशभक्ति कुनै बाधजस्ता भक्ति थापा यो युद्ध मैदानमा छैनन् ।

हेर्नुँ जनतामा बढेको जनाक्रोशले कहिले जित्त ? यी अलोकतान्त्रिकहरूको लोकतन्त्रले कहिलेसम्म लूटतन्त्रलाई लोकतन्त्र भनिरहनेछन् ?

भनिन्छ- मान्छेले अरुको अनुभवबाट सिक्छ, धेरै कुरा सिक्न सक्छ । पशुले आफै अनुभवबाट मात्र सिक्छ । हाम्रो नेपालमा समयले उठाएको यक्ष प्रश्न हो ।

राजनीतिका डिटा सावहरू कुन बर्गमा छन्, अनुमान गर्न सकिन्छ । पञ्चायत निरंकूश, बहुदल भ्रष्ट भयो भनेर लोकतन्त्र नामको कोरामीन हालेको, काम गरेन । भ्रष्टसाथ क्यान्सरभन्दा कडा छ, किमो नै चलाउनु पर्न भयो ।

समाज बदल्ने, सम्यता सिकाउने लोकतान्त्रिक पद्धति । पद्धति राम्रो भएर के गर्न चलाउने प्राविधिक योग्य नभएपछि प्राविधिमा दोष देखिने रहेछ । यो प्रविधि पनि फेल भयो ।

देशको पद्धति असफल हुनु भनेको संविधानको मृत्यु हो । २०६३ साल खेखि खुशी आउने भयो भनेर खुब भयाली पिटाइयो । लोकतन्त्रमा नेतृत्वको लाखेनाच रोकिएन । उसाही लोकको मुहार मुर्कायो, देशका लालहरूले लालुपात्र फुलाउन सकेनन् । सिंगापुर बनाउँछु भन्नेहरूले देशलाई, लोकतन्त्रलाई भ्रष्टाचारको सिंगापुर बनाइदिए । यतिबेला बुद्धको देशमा अशान्ति छ, हिसा छ, लूटतन्त्र छ ।

कूटनीतिमा भूराजनीतिकरण, कानुनव्यवस्थामा अपराधिकरण, समाजमा उच्छृङ्खलकरण र धर्ममा ईसाईकरणको तीव्र बोके देशको देखिदैछ ।

नेपालको छापाखाना र पत्रपत्रिकाको इतिहासका लेखक गृष्मबहादुर देवकोटाले लेखेका थिए- पत्रकारहरू पेसाप्रति इमानदार हुन सकेनन्, जसका कारण व्यवस्थापिका, न्यायपालिका र कार्यपालिका पड्गु हुनपुयो । रिति आज पनि त्यस्तै छ । नेतृत्वर्गमा रोगी मानसिकता छ, यसले स्वस्थ समाज निर्माण गर्न सकेन । रतन्धोहरू अंध्यारामा हिँड्छन्, रतन्धो लागेजस्तो शासक छलाजम धेरै गर्नुँ । छलाजम, लोकतन्त्र हुनसकैन । दण्डहीनता बढ्नुले लोकतन्त्र दिनदिनै मर्द गएको छ ।

जनता जागरूक बनेका छन्, किमो यिएर सहमतिको सुरुआत गर्न विच्छाइरहेका छन् । निषेधको राजनीति परित्याग गर्न आनाकानी गर्ने नेतृत्व बर्गले जीवन रोज्जन्, रोज्जैनन्, त्यो आजको नेपालमा समयले उठाएको यक्ष प्रश्न हो ।

साल्ट ट्रेडिङ कंपनी लिमिटेड द्वारा प्रवर्द्धित ग्राही सम्पूर्ण

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टार्टर्डको भित्र बाहिर रवर कोट मै बीचमा स्टिलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पुनः प्रयोग गर्न र सकिने प्लाष्टिक सिल भएको सिलिण्डर
- कम्प्यूटर प्राविधिकात चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना दुक्का हुन्होस

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

पद्धत्यौ हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्याँदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरेर पनि जस्ले समिक्षयो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहातर भयर यकै पाटक मर्न सकौ।

- अतिरिक्ताणी

अभियान

ਸਰਬਾਫ਼ਕੀਏ

बाटो बिराएको यात्रीजस्तै दाहाल सरकार

सत्ता गठबन्धनको नेतृत्व गर्दै प्रधानमन्त्री बनेका माओवादी केन्द्रिका अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल नेतृत्वको सरकारले एकवर्षे कार्यकाल पूरा गरेको छ। दाहाल सरकारको एकवर्षे कार्यकाल हेर्दा खासै सन्तोष गर्ने आधारहरू देखिएका छैनन्। अर्थात दाहाल सरकार बाटो बिराएको यात्री जस्तो देखिएको छ। दाहाल सरकारले मुलुकमा उत्पन्न भएका समस्याहरू पहिचान गरी त्यसको समाधान गर्नुपर्नेमा सरकारले समस्याहरूको पहिचान तै गर्न सकेको देखिएको छैन। अहिले विकाश भनेको पश्चिमाहरूको सिफारिसमा गरिएको छ। विश्वबँक, अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोष जस्ता वित्तिय संस्थाहरूले हामीलाई धेरै विचार तै गर्न दिँदैनन्। अहिलेका विकासले वर्गीय असन्तुलन हटाउन सकेको छैन। यस्तो असन्तुलन नेपालमात्र मात्र होइन विश्वव्यापी रूपमै रहेको छ। त्यही कारणले गर्दा खाड्यान्तको आयात बढिरहेको छ। अहिलेको विकास एकल संस्कृतिमा आधारित रहेको छ। अहिलेको विकास प्रभुत्ववादी रहेको छ। अर्को अर्थमा भन्ने हो भने अहिलेको विकासले समाजको माथिल्लो वर्गलाई मात्र फाइदा पुने देखिन्छ। नेपालमा कृषि कार्यबाट भूमिहीनहरू लाभान्वित हुन सक्ने सम्भावना तै देखिएको छैन। विविधतालाई स्वीकार नगर्दा आदिवासी जनजाति समुदायमा प्रतिकल नपुग्ने मात्र होइन आदिवासी जनजाति विस्थापितको पिडामा रहेको छन्। उनीहरूलाई आफै थाकथलोमा टिकाईराले सरकारको कर्तृ कार्यक्रम तै रहेको छैन।

हास्य युवावर्गलाई स्वदेशमै रहने देशकै लागि केही गर्न सक्ने बातावरण सरकारले निर्माण गर्न सकेको छैन । अबौं सैपैया छण लिएर बनाइएका ठुला ठुला विमानस्थलबाट जहाज चढौन नसक्नेहरूले लाभ लिन सक्ने अवस्था तै रहवैन । अहिलेको विकासको विश्लेषण गर्ने हो भन्ने विकास प्रिंधमा पुग्न सकेको छैन । अहिलेको विकासले रोजगारीको सिर्जना गर्नसक्ने अवस्था तै देखिँदैन । युवावार्ग, बैदेशिक रोजगारीको चंगुलमा फसेका छैन । युवावार्ग नेपालमा बस्नै चाहैदैनत् किन यसको खोजिनीति गरी समस्याको समाधान गर्न दाहाल सरकार चुकडै गएको छ । अहिलेको विकासको चरित्र यहि हो । यस्तो किसिमले के समाजवादमा पुग्न मद्दत पुगदछ त ? अब विकासको बाटो के हो भन्नेमा सरकार र राष्ट्रिय योजना आयोगले तै सक्रियता देखाउनुपर्दछ । विराटको बाटो हिंडेर समाजवादमा पुग्न खोज्नु जनतालाई भुक्ताउनु बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन । दाहाल सरकारले आफ्नो एकवर्ष कार्यकालमा कति रोजगारी सिर्जना गन्यो कति युवायुवतीलाई स्वदेशमै रोजगारी दियो । गफ गरेरमात्र युवावर्गलाई बैदेशिक रोजगारीमा जानबाट रोक्न सकिने अवस्था छैन ।

अहिले हाम्रो स्थानीय उत्पादन तै ज्यादै कमजोर रहेको छ । दाहल सरकारसँग स्थानीय उत्पादन बढाउने कुनै योजना तै छैन । बैदेशिक रोजगारीमा विदेशमा गएका युवायुवतीले पठाएको रेमिट्यान्सबाट आएको पैसाले भारतबाट चामल दाल, तेल, मसला लगायत अन्य आवश्यकीय सामान किनेर खानुपर्ने अवस्थामा हामी पुगेको छौं । अब यहाँनिर प्रश्न उठ्छ कि किनेर खानु विकास हो त ? आफ्नो देशमा जबसम्म उत्पादनलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखेर कृषि उपज बढाइदैन तबसम्म मुलुकको विकास सम्भव नै छैन । भूगोल अनुसारको उत्पादनमा जोड दिएर सरकारले युवावर्गलाई खेती किसानी गर्न सम्भव बनाएर समूहमा नाममा ऋण दिएर युवालाई कृषि पेशामा लगाउन सक्तुपर्दछ । उनीहरूलाई सरकारको ग्यारेन्टीमा बँकहरूले निश्चित समयको लागि निर्वाञ्जी पैसा दिने र उनीहरूले उत्पादन गरेको बस्तु सरकारले खिरिद गरिदिने व्यवस्था गरेको खण्डमा केही हवसम्म युवावर्गको समस्या समाधान हुन सक्छ । स्वदेशमै रोजगारी पाएको खण्डमा युवावर्ग बैदेशिक रोजगारीमा जावैन ।

विकास भनेको बाटो, विजुली, सञ्चार क्षेत्रमात्र होइन विकास भनेको त आफ्ना जनतालाई पुग्ने खाद्यान्तर्मा आत्मिन्दर्भरता प्रमुख सर्त हो । त्यही सिद्धांतलाई सरकारले स्वीकार गरी त्यसै अनुरुप अधि बदन सक्नुपर्दछ । पछिल्लो समयमा गाउँहरू युवाविहिन अवस्थामा पुग्दै गएका छन् । विकास निर्माणका लागि युवावर्गको महत्वपूर्ण भूमिका हुन्छ तिनै युवावर्गलाई बैदेशिक रोजगारीमा पठाउँदा जनिम बाँझो रहेँदै आएका छन् । बाझो जमिनमा खेती गर्न सकिन्छ ? खेतीका लागि पानी, मल, विजुविजनको व्यवस्था गर्ने दायित्व सरकारको हो । सरकारले उनीहरूले उत्पादन गरेको बस्तु खरिद गरी दिएको खण्डभमा उत्पादनकर्तालाई खरिद नहुने पोहो की भन्ने भएकाले गर्दा उत्पादनमा तै उनीहरूको ध्यान नजाने भएकाले उत्पादन घटन सक्छ । तर दाहाल सरकारको एकवर्ष कार्यकाल हेर्दा जनताले आशा गर्ने ठाउँ तै देखेका छैनन् । सरकारले जनतालाई आशा जगाउन सकेको देखिएको छैन । सरकारले समयमै कृषकलाई मलखाद विउ विजन समेत दिन सकेको छैन भने सिंचाईको रास्तो व्यवस्था समेत न भएको र कृषकले उत्पादन गरेको बस्तु विक्री न भएर कुहिने गरेको कृषकको गुनासो रहेपनि सरकारले त्रास्तर्फ ध्यान दिन सकेको देखिएन ।

यी सबै कारणहरूले गर्दा नै युवावर्ग बेदेशिक रोजगारीमा जान बाध्य भएका हुन् र बाध्य पारिएका छन्। जुन दलको नेतृत्वमा सरकार बन्छ त्यही दलका नेता तथा कार्यकर्ताहरूले सेवा सुविधा पाउने र प्रधानमन्त्री फेरिरहँदा विकास निर्माणको बाटो समेत अवरोध हुने मात्र होइन पार्टी नै पिच्छेका विकास निर्माणका कार्य हुने गरेका हुनाले अब त्यसलाई अन्त्य गरि विकास निर्माणका लागि सबै दलको साझा अवधारणा सहितको नीति बनाएर सरकारको नेतृत्व परिवर्तन भएपनि विकास निर्माणको कार्यमा परिवर्तन नुहेन व्यवस्था मिलाउन सक्को खण्डमा मात्र मुलुकले फूँको मान्न सक्छ। यदि होइन भने गफ गरेर मात्र मुलुकको विकास हुन सबैन भन्ने अहिलेको अवस्थाले नै देखाएको हामीले ठहर गरेका छाँ।

राजनीतिक नेतृत्वमा नैतिकताको संकट

मेघराज शंकर

बढाउने प्रचलनले पनि हाम्रो राजनीतिक नेतृत्वले गरेको सार्वजनिक दायित्वबोधको स्तर हेर्न सकिन्छ ।

दोस्रो महत्वपूर्ण नैतिक मान्यता हो इमानदारी। राजनीतिक नेतृत्वले नचोर्ने र नढाँट्ने हो भने राजनीतिमा इमानदारी कायम हुन्छ। जे दिन्छु र गर्छु भनेको छ, त्यो पूरा गर्नु नढाँट्नु हो। हाम्रो राजनीतिक नेतृत्वले जनतासँग गरेको प्रतिबद्धता कति हवदसम्म पूरा गरेका छन् र पूरा गर्ने क्रममा सार्वजनिक सम्पत्ति र अधिकारको सदुपयोग वा दुरुपयोग के गरेका छन्, भ्रष्टाचारको अवस्था कस्तो छ आदिले नेतृत्वको नैतिकता मापन गर्छ। सार्वजनिक सम्पत्तिलाई व्यक्तिगत फाइदाहारणी तथा हितमा प्रयोग गर्नु हुँदैन। सार्वजनिक सम्पत्ति व्यक्तिगत स्वार्थका लागि प्रयोग गर्नु भनेको सोभो अर्थमा चोरी गर्नु हो। हाल चर्चामा रहेका भुटानी शरणार्थी काण्ड, ललितानितास कापड सन कापडउन्मत्ता अपराधमा

हुन त नैतिकता सबैमा हुनु आवश्यक छ । लोकतान्त्रिक शासन प्रणालीमा शासन सत्ताको बगडोरे राजनीतिक नेतृत्वले समाल्ले भएकाले विधिको शासन सञ्चालनका लागि नेतृत्व नैतिकवान् हुनु आवश्यक छ । दार्शनिक रसोले भनेजस्तै नैतिकता कानुनभन्दा महत्वपूर्ण हुन्छ, किनभने कानुन नैतिकतामा आधारित हुन्छ । नेपालमा सुशासन कमजोर हुनु, विकास निर्माणको कार्य सुस्त हुनु र सरकारप्रति नागरिक आस्था फिनो हुनुको एउटा महत्वपूर्ण कारण राजनीतिक नेतृत्वमा नैतिकताको अभाव हो भन्ने गरिन्दै ।

केलाई माने नैतिकता ? : नैतिकता मानिसको जीवनशैली हो । व्यक्तिले कसरी आफ्नो र अरुल्का बारेमा सोच्छ, अरुसँग कसरी अन्तर्क्रिया गर्छ र समाजमा कसरी व्यवहार गर्छ भन्ने कुरालाई मार्गदर्शन गर्ने साभा मान्यता नै नैतिकता हो । नैतिक मूल्य-मान्यता देश, काल, परिस्थिति, सामाजिक-सांस्कृतिक अवस्था र धार्मिक प्रचलनअनुसार फरक-फरक भए पनि मानवका रूपमा गर्ने व्यवहारका भने केही सर्वमान्य नैतिक मान्यता रहेका हुन्छन् । भुटो नबोलु, अरुलाई हानि नगर्नु, नचोर्नु, हत्याहिंसा नगर्न अरुलाई सम्मान गर्ने पेम र निपारा काउ, बुन काउनरा जप्ताको तथा भ्रष्टाचारमा उच्च राजनीतिक नेतृत्वको संलग्नता देखिनुले राजनीतिक इमानदारीको खिल्ली उडाएको छ । अर्कातर्फ जुनसुकै पार्टीको नेतृत्वले सत्ताका लागि पार्टी नीति तथा सिद्धान्तलाई नै तिलाज्जली दिएर जोसँग पनि जसरी पनि तालमेल र गठबन्धन गर्न तयार हुने तर राष्ट्रिय सरोकारका विषयमा साभा राजनीतिक प्रतिबद्धता कायम गर्न नसक्नु पनि जनआस्थाप्रतिको बेझमानी हो, अनैतिक कार्य हो । यस प्रकारका परिघटना हाम्रो राजनीतिक संस्कृतिमा सामान्य भएका छन् ।

दराजाता राखु, जराई राखा राखु, प्राप्ति दयाभाव राखु नैतिकताका आधारभूत मान्यता हुन् । यसका साथै, सार्वजनिक पद धारण गरेको व्यक्तिले पालना गर्नुपर्ने नैतिकताका मान्यता सापेक्षतामा आधारित र अभ्य बृहत्तर हुने भएकाले सार्वजनिक सरोकारका विषयमा राजनीतिक नेतृत्वको नैतिकतालाई महत्वपूर्ण मानिन्छ ।

कस्तो हुनुपर्छ राजनीतिक नेतृत्वमा नैतिकता : स्वाभाविक रूपमा राजनीतिक नैतिकताको सवाल आधारभूत नैतिक मान्यताका अलावा राजनीतिक व्यवस्था, नेपालको संविधानले प्रत्याभूत गरेका राज्यका नीति तथा निर्देशक सिद्धान्त, सार्वजनिक जिम्मेवारी, जवाफदेहिता तथा उत्तरदायित्व, आवधिक नीति, योजना तथा कार्यक्रमले नागरिकको जीवनस्तरमा सुधार गर्न लिएका लक्ष्य तथा उद्देश्य, संवैधानिक निकायका कार्यक्षेत्र र सामाजिक तथा सांस्कृतिक परिवेशसँग सम्बन्धित रहेको हुन्छ ।

नेपालको संविधानले व्यवस्था गरेको निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्व राज्य सञ्चालनको मार्गनिर्देशन हो । नेपालको स्वतन्त्रता, सार्वभौमसत्ता, भौगोलिक अखण्डता र स्वाधीनतालाई अक्षुण्ण राख्दै मौलिक हक तथा मानव अधिकार संरक्षण र संवर्द्धन, राज्यका निर्देशक सिद्धान्तको अनुसरण तथा राज्यका नीतिको क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै नेपाललाई समृद्ध तथा समुन्नत बनाउने राज्यको दायित्व हो । राजनीतिक नेतृत्वको नैतिकताको स्तर राज्यको दायित्व वहन भएको छ-छैन र राज्य सञ्चालन संवैधानिक मार्गदर्शनका आधारमा के कसरी भएको छ भन्ने तबरले जाँजपडाताल गर्न सकिन्छ । यसमा मूलतः सातवटा नैतिक मान्यताका आधारमा विश्लेषण गर्न सकिन्छ ।

पहिले, सार्वजनिक दायित्व र जिम्मेवारीप्रतिको प्रतिबद्धता । राजनीतिक नेतृत्वमा आफूले सम्हालेको दायित्वप्रति जिम्मेवारीबोध हुनु आवश्यक छ । जसका लागि आफूले गर्ने काम र काम गर्दा अपनाउनुपर्ने निश्चित विधि तथा प्रक्रियाबारे गहिरो लगाव हुनुपर्छ । हाम्रा कतिपय राजनीतिक नेतृत्वमा पद प्राप्त भएपश्चात् आफूले गर्ने काम र पदीय जिम्मेवारीको बोध कमै हुने गरेको छ । प्रायः धेरै पदाधिकारीले आफ्नो जम्मेवारीको कामभन्दा पनि भाषण गर्न, उङ्गठन गर्न र शिलान्यास गर्न मन पराउने, भाषण गर्दा समय र कार्यक्रम सन्दर्भभन्दा पनि असान्दर्भिक कुरा बोलेर चर्चामा आउने, कर्मचारी सरुवा, राजनीतिक नियुक्तिलगायत कार्यमा बढी जोड दिने गरेका छन् । त्यति मात्र होइन, कतिपय नेताहरूले विदेशी गैरसरकारी संस्था, धार्मिक गुरु तथा विदेशी दूतावासका प्रतिनिधिसँग अस्वाभाविक भेटघाट गर्न, उद्योगी, व्यापारी र विभिन्न क्षेत्रका दलालसँग अप्रासंगिक हिम्चिम नैतिकता हराउँदै गएको देखिन्छ । चौथो, पारदर्शिता । सार्वजनिक पद धारण गरेको व्यक्तिको गोपनीयता कम र पारदर्शिता बढी हुनुपर्छ । राजनीतिक नेतृत्वमा बसेको व्यक्तिले गरेका सार्वजनिक सरोकारसँग सम्बन्धित कामकारबाहीबारे नागरिकलाई थाहाव दिनु सम्बन्धित पदाधिकारी तथा नेतृत्वको नैतिक दायित्व हो । तर, हाम्रो राजनीतिक नेतृत्वमा पारदर्शिताको अभाव देखिन्छ । चुनाव खर्च, पार्टी सञ्चालन र नेतृत्वको पारिवारिक आयस्रोतबारे नागरिक अपै पनि सशक्ति र अनभिज्ञ छन् । कतिपय राजनीतिक नेतृत्वको पारिवारिक जीवनशैली र चालचलनबारे नागरिकले नजिकबाट चासो राख्छन् । खर्चिले जीवनशैलीको आर्थिक स्रोत के हो भन्ने प्रश्न आमजनमानसमा उठन्ने गरेको छ । कोही राजनीतिक नेताको नेपाली नागरिकता, राहदानी र सहकारीमा गरेको लगानीको आधिकारिकताको विषयमा भएका छानबिन तथा अनसच्चानमा पार्टी र पार्टी

नेतृत्वले सत्यतथ्य बाहिर ल्याउने भन्दा पनि ढाकछोप गर्ने प्रवृत्ति देखिएको छ । त्यसैले, पारदर्शिताको दृष्टिमा नेतृत्वमा नैतिकताको अवस्था निकै कमजोर भएकाले अमेरिकी न्यायधीश डेमन किथको 'डिमोक्रसी डाइ बिहाइन्ड दि क्लोज डोर' भन्ने भनाइ चरितार्थ नझोला भन्न सकिन्न ।

पाचाँ, सार्वजनिक जफाददेहिता तथा
उत्तरदायित्व । सार्वजनिक पदमा बस्ने

तथा शक्तिको प्रयोग गर्नेले आफूले गरेका कामकारबाहीको पूर्ण जिम्मेवारी लिएर दयित्व वहन गर्नुपर्छ । राजनीतिक नेतृत्वले आफू र आफूमातहत भए-गरेका कामको पुस्ट्याई गर्न सक्नुपर्छ । यसको अर्थ सार्वजनिक पद धारण गरेको व्यक्ति आफूले गरेका राम्रानराम्रा कामप्रति जवाफदेही बन्नु हो । तर, हाम्रो राजनीतिक नेतृत्वमा राम्रा कामजति सबै आफैले गरेको भन्ने तर आफ्नो निकाय वा अन्तर्गतबाट भएका नराम्रा काम वा अप्रिय घटनाबारे पन्छिने वा गैरजिम्मेवार बन्ने प्रचलन छ । केही सातापहिले काठमाडौंको बालकुमारीमा कोरियाली भाषा परीक्षाको विषयमा भएको प्रदर्शनमा प्रहरीको गोली लागेर दुईजनाको ज्यान गयो । सरकारले फिल्डमा खटिएका सुरक्षा अधिकारीलाई कारबाही गन्यो । पीडित परिवारलाई राहत दियो । तर, प्रत्यक्ष रूपमा घटनाको नैतिक जिम्मेवारी घटनासँग सम्बन्धित कुनै मन्त्रालयको नेतृत्वले लिएन । एक निकायले अर्को निकायलाई दोष लगाउने काम भयो । राजनीतिक नेतृत्वबाटै सो घटना गणतन्त्रविरुद्धको खेल हो भनेर विषयान्तर गर्न खोजियो । यसका साथै काठमाडौंमा मेलम्ब्यीको पानी आयो भनेर पटक-पटक उपाटन गर्ने राजनीतिक नेतृत्वले काठमाडौंमा मेलम्ब्यीको पानी आउन यतिका वर्ष किन लाग्यो अनि यस्तो ढिलासुस्तीले राज्यलाई कति घाटा भयो भन्नेबारे जवाफदेही हनपर्ने झो भन्ने निर्क्षयल गर्न सक्नेन ।

हुनुपन हा भन्न निक्याल गन सकन।
छैटीं, तथ्यपरकता तथा वस्तुपरकता।
तथ्यमा आधारित नीति-निर्माण गर्नु तथा तथ्य
र प्रमाणका आधारमा कानुन कार्यान्वयन गर्नु
राजनीतिक नेतृत्वको नैतिकतासँग जोडिएको
विषय हो। हाम्रो राजनीतिक नेतृत्वले कतिपय
सन्दर्भमा बोलेका तथा गरेका कार्य तथ्यमा
आधारितभन्दा पनि भावना र उक्साहटमा
हुने गरेका देखिन्छन्। हिजोआज सामाजिक
सञ्जालितर असी-नब्बे हजार तलब खाने
शिक्षक पनि विदेश पलायन हुने गरेका छन्
भनेर प्रधानमन्त्रीले बोलेको भिडियो निकै
चर्चामा छ। शिक्षकको अधिकतम तलब
स्केलबारे प्रधानमन्त्रीले कुन तथ्यका आधारमा
बोलेका हुन् भनेर धेरैले प्रतिक्रिया दिएका
छन्। यो त एउटा उदाहरण मात्र हो।
तथ्यमा भन्दा लोकप्रिय के गर्दा भइन्छ, त्यसैमा
बढी केन्द्रित हुने राजनीतिक संस्कारले गर्दा
नेतृत्वका अधिकांश काम-कारबाही तथ्यमा
आधारित हन सकिरहेका छैनन।

साताँ, निष्पक्षता । नेतृत्वले अधिकार र स्रोत साधनको उपयोग गर्दा निष्पक्ष भएर गर्नुपर्छ भन्ने नैतिक मान्यता छ । नेपालमा राजनीतिक नेतृत्वले पार्टी र व्यक्तिगत पक्षधरतामा आधारित भएर काम गर्ने गरेकाले सार्वजनिक दायित्व निष्पक्ष तवरले निर्वाह भएको अवस्था छैन । प्रधानमन्त्री तथा मन्त्री भएको अवस्थामा आफू निर्वाचित जिल्लामा धेरै विकास योजना पार्न वा राजनीतिक नियुक्तिमा नातागोता तथा पार्टी कार्यकर्ता भर्ती गर्ने प्रवृत्ति छ । कतिपय स्थानीय तहमा आफूलाई भोट नदिएका तथा अन्य पार्टीका सेवाग्राहीलाई जनप्रतिनिधिले पूर्वाग्रही व्यवहार गर्ने गरेका गुनासो पनि आउने गरेका छन् । राजनीतिक नेतृत्वमा जनस्तरबाट आउने गुनासो र सञ्चार माध्यममा आउने नकारात्मक समाचार हेरेर व्यवहारमा सुधार गर्ने प्रवृत्ति निकै कम छ । आफूबाट भएको गल्तीलाई स्विकार्दा पद नै छोड्नुपर्ल भन्ने भयले गर्दा गलत कामलाई पनि सही सावित गर्न चोर्ने परिस्थिती बाबत छ ।

गेन खाजन पारपाटा व्याप्त छ ।
 नैतिकता मानवीय जीवनको आदर्श र
 शासन सञ्चालन विधिको मार्गदर्शन हो ।
 राजनीति राज्यका सबै नीतिको मूल नीति
 हो । अग्रपत्तिमा रहेर राजनीतिको प्रयोग
 र परिचालन राजनीतिक नेतृत्वमा उच्च नैतिकता
 भएकाले राजनीतिक नेतृत्वमा उच्च नैतिकता
 भएमा मात्र लोकतान्त्रिक मूल्य-मान्यता कायम
 गर्न सम्भव हन्छ । - नयाँ पत्रिका

उपकुलपति नियुक्ति र उच्च शिक्षा सुधार

डा. धर्मकान्त बास्कोटा

नेपालको हरेक क्षेत्रमा उच्च शिक्षाको ज्योति फैलाउन सफल, उच्च शिक्षाको धरोहर त्रिभुवन विश्वविद्यालयको प्रमुख कार्यकारी पद 'उपकुलपति' निर्मितका भरमा चलेको तीन महिना भएको छ। अन्य कार्यकारी पद शिक्षाध्यक्ष र रजिस्ट्रार पनि निर्मितका भरमा चलिएका छन्। यी सबै कार्यकारी पदहरू त्रिविमा उच्च शिक्षा अध्यनरत भन्डै ५ लाख विद्यार्थीको भविष्यसँग जोडिएको हुँदा नै होला, त्रिविमा तकालीन ऐन-नियममा निर्मित उपकुलपतिको व्यवस्था नै राखिएको थिएन।

प्रजातन्त्र पुनर्बाहालीपश्चात् देशमा कामचलाउ सरकार रहेको वा असामान्य अवस्था सृजना भई पूर्णकालीन उपकुलपति नियुक्ति गर्न प्रतिकूल रिथित आइपरे मात्र बढीमा तीन महिनाका लागि निर्मितको जिम्मेवारी दिने नियमको व्यवस्था गरिएको हो। तर आज देशमा यस्तो परिस्थिति सिर्जना भएको कुनै कारण र आधारित नै यस्तो लामो समयसम्म विश्वविद्यालय निर्मितका भरमा चलाइनु हामी सबैको विडम्बना हो। हुन त यसअधि त्रिविमा आयोगको अध्यक्ष नियुक्ति गर्न पूर्वप्रधानमन्त्री र वर्तमान प्रधानमन्त्रीलाई एक वर्षभन्दा बढी लागेको थिए भने, सोही आयोगको सदस्यको पद रिक्त भएको दुई महिना पुगिसक्दा पनि नियुक्ति हुन नसक्दा सेवा आयोगबाट गरिन्दूपर्न सबै काम ठप्प छन्।

नवनियुक्त उपकुलपतिलाई त्रिविमा बृहत्तर संरचना, पाठ्यक्रमहरूको विविधता, वार्षिक तथा सेमेस्टर प्रणालीमा सञ्चालित कार्यक्रम र परीक्षाहरू, अध्ययन संस्थान र संकायहरूमा विविधता, अनुसन्धान केन्द्रहरूको आवश्यकता र उपयोगिता जस्ता विविध विषयबाटे जानकार हुन नै तीन महिनाभन्दा बढी लाग्छ। दैनिक कार्य सञ्चालन एवं व्यवस्थापनमा पनि उत्तिकै समय खर्चनुपर्न हुन्छ। त्यसैले पदावधि सकिनुभन्दा कमसेकम तीन महिनाअगाडि नै भावी उपकुलपतिको छनोट गरी तीन महिनासम्म त्रिविमा बारेमा सबै जानकारी लिने र त्रिविमा सञ्चालनको कार्ययोजना बनाउने अवसर दिई एक दिनअगाडि नियुक्ति दिने प्राथमिक थालीनी गरौ।

यसले गर्दा नियुक्तिको पहिलो दिनदेखि नै नवनियुक्त उपकुलपतिलाई आफ्नो कार्य योजना अनुसार अधि बदन सहज हुनेछ। यिनै विषय समेती मैले आफ्नो पदावधि सकिनु तीन महिनाअगाडि नै सम्मानीय प्रधानमन्त्री एवं कुलपतिज्यूलाई सबैधन गरी मानानीय शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्री एवं सहकुलपतिज्यूलाई बोधार्थ दिई अनुरोधपत्र पनि पठाएको थिएँ। साथै, कार्यकाल सकिनु एक दिनअगाडी चार वर्षको प्रगति विवरण, कार्य सम्पादनका क्रममा देखा परेका समस्याहरू र भावी दिनमा त्रिविमा सुधारका लागि चाल्लुपर्न कदमहरू पत्रकार सम्मेलनमार्फत सार्वजनिक गरी सोहो बमेजिमको प्रतिवेदन सम्मानीय प्रधानमन्त्रीज्यूलाई बुकाएको थिएँ। प्रतिवेदनमा त्रिविमा पदाधिकारीहरूको छनोट खुला प्रतिस्पर्धाबाट हुनुपर्न राय प्राथमिकतासाथ राखिएकामा हाल स्वयं सम्मानीय प्रधानमन्त्रीज्यूलाई सार्वजनिक रूपमै उपकुलपति खुला प्रतिस्पर्धाबाट नियुक्ति गर्ने घोषणा भएबाट आम शिक्षाप्रेमीमाझ उल्लास छाएको छ।

विगतमा देशमा प्रजातन्त्रको पुनर्बाहाली र गणतन्त्र स्थापना गर्न नेपालका सबै दूला राजनीतिक दलहरूबाट त्रिविमा सबै सरोकार समूह (विद्यार्थी, शिक्षक, कर्मचारी) लाई आफ्ना दलका भातृ संगठन खोल लाग्इ राजनीतिक आन्दोलनमा प्रत्येक गरियो। यस्ता समूहलाई विश्वविद्यालयका विविध क्षेत्रमा व्यापक हस्तक्षेप गर्न परिचालन समेत गरियो। देशमा राजनीतिक परिवर्तनपश्चात् यी समूहलाई राजनीतिक क्रियाकलापाट मुक्त गराउँदै उनीहरूको सम्पूर्ण उर्जालाई शैक्षिक रूपान्तरणका लागि

प्रयोग गर्नुपर्नमा दुर्भाग्यवश राजनीतिक क्रियाकलापमै तल्लीन रहन उत्प्रेरित गरियो। परिणामस्वरूप विश्वविद्यालयमा उपकुलपतिदेखि सहायक क्याम्पस प्रमुखसम्मको नियुक्तिमा भागबन्डाको संस्कृति विकास भयो। शैक्षिक उत्कृष्टता हासिल गरी खर्चनपदक विजेता बनेका एवं कार्यदक्षता-अनुसन्धानमा अबल, कर्तव्यान्विष्ट, विश्वस्थिति गर्नुपर्न तुल्य। कार्यरत शिक्षक-कर्मचारीको निरन्तर क्षमता अभिवृद्धि गर्न तालिमको व्यवस्था, अनुसन्धानमा सहभागिता, पेसागत सुरक्षा र उचित पारिश्रमिकको व्यवस्था, प्रतिस्पर्धाबाट विद्यार्थीको छनोट गरी भर्ना, समयको मागअनुरूप पाठ्यक्रमको परिमार्जन र पाठ्यक्रमले तोकेका भौतिक पूर्वाधारको व्यवस्था आए र यस्तो क्रम दिनानुदिन बढवो छ।

यसका अतिरिक्त भातृ संगठनहरूको आवरणमा आफ्नो पद र मर्यादाको समेत ख्याल नगरी विश्वविद्यालयका पदाधिकारीका कार्यक्रममा प्रवेश छिरी अभ्र तरिकाले नाजायज नियुक्ति, सरला र सुविधाका लागि दबाव दिने, विद्यार्थी संगठनको आवरणमा सानो 'अपराधी जत्था' ले निरन्तर तालाबन्दी गर्ने, विश्वविद्यालय हात्मित्रै शिक्षकलाई मरणसन्न हुने गरी कुटपिट गर्ने जस्ता घटनासमेत हुने गरेका छन्। यसका विरुद्ध पीडित पक्ष न्यायका लागि आदालत पुदा राजनीतिक दबावको कारण सरकारले पीडिकलाई सजाय दिनुको सद्वा आदालतको मुद्दा फिर्ता लिई पीडितलाई थप पीडा दिने जस्तो विडम्बना र तीतो यथार्थता हामी सबैसमु छर्छ छ। यस्तो राजनीतिक विकृतिले भरिपूर्ण हाम्रो विश्वविद्यालयमा सबै राजनीतिक दलले आपाना भातृ संगठनलाई यस्ता हर्केत गर्नेबाट तत्काल रोकन लगाउनुपर्न। सरकारले पदाधिकारीहरू लगायत विश्वविद्यालयका शिक्षक-कर्मचारीहरूको उचित सुरक्षा र संरक्षणको प्रत्याभूति नगरेसम्म जस्तोसुकै अबल पदाधिकारीको नियुक्ति गरे पनि उसको कार्यकाल कट्टकर एवं तनावपूर्ण नै रहने देखिन्छ। र, विश्वविद्यालयको अपेक्षित उपलब्धि हासिल हुन असम्भवप्रायः भझरहन्छ।

त्रिविमा सुधारक लागि अपर्याप्त आर्थिक स्रोत अर्को दूले चुनौती हो। त्रिविमा प्रमुख आर्थिक स्रोत भेनेको सरकारी अनुदान र विद्यार्थीको शुल्क नै हो। हाम्रो छिमेकी मुलुकहरूमा शिक्षाको कुल बजेटको लगभग १५ प्रतिशतदेखि ३० प्रतिशतसम्म उच्च शिक्षामा विनियोजन गरिएको पाइन्छ, जबकि हाम्रो मुलुकमा त्यसलाई १० प्रतिशतबाट ११ प्रतिशत पुन्याउन सकिएको छैन। साधारण शिक्षामा १४ वर्षयता विद्यार्थीको विरोधका कारण शुल्क वृद्धि हुन सकेको छैन। यद्यपि, हाल त्रिविमो कुल बजेटको ४० प्रतिशत सरकारी अनुदानले धानेको छ भने ६० प्रतिशत आन्तरिक स्रोतबाट बेहोर्ने गरिएको छ। शिक्षाको गुणस्तर लगानीसंग जोडिएको हुँदा, जबसम्म उच्च शिक्षामा सरकारको पर्यात लगानी हुदैन र शुल्क वृद्धि गर्न विद्यार्थीहरूको अवरोध रहिरहन्छ, तबसम्म गुणस्तरीय शिक्षा उपलब्ध गराउन कठिन नै हुनेछ।

आजका दिन देशको दूले विद्यार्थी संख्या उच्च शिक्षा आर्जन गर्ने नामा विदेशिरहेको छ। यसको कारकमा हाम्रो उच्च शिक्षाको गुणस्तर कमजोर रहेको भन्दै प्रचार गरिए पनि संसारका उत्कृष्ट विश्वविद्यालयहरूमा हाम्रो विद्यार्थीले पाएको भर्ना र प्राप्त गरेको उत्कृष्ट नतिजाले त्यसलाई भूटो साबित गरेको छ। हाम्रो शिक्षाको गुणस्तर उच्च उत्कृष्ट एवं अन्तर्राष्ट्रियस्तरको, प्रतिस्पर्धी क्षमताको भन्ने यो यथार्थलाई यसले प्रमाणित गरेको छ। यद्यपि हाम्रो आन्तरिक व्यवस्थापनमा देखिएका कही कमीकमजोरी, राजनीतिक क्रियाकलापको प्रभाव, विद्यार्थीको चाहना अनुसारको विषयको अनुपलब्धता र पहुँचविहीनता, कमाउँदै पद्दै गर्ने अवसर र अध्ययनपश्चात् रोजगारीको सुनिश्चिताको अभावजस्ता विविध कारणले गर्दा विद्यार्थीहरू बिदेसिने क्रम बढिरहेको हो।

यस परिवेदनमा विश्वविद्यालयको सम्पर्क वातावरण सुधार गरी अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा प्रतिस्पर्धी एवं गुणस्तरीय बनाउन नवनियुक्त उपकुलपतिसमु रहेका विविध चुनौतीको यथोचित सम्बोधन गरिनु अपरिहार्य छ।

यसका लागि सर्वप्रथम विश्वविद्यालयलाई राजनीतिक हस्तक्षेपबाट पूर्ण रूपमा मुक्त गराइ प्रमुख कार्यकारी पदसहित त्यस मातहतका डिन, कार्यकारी निर्देशकहरू, निर्देशकहरू, परिषदा नियन्त्रक र क्याम्पस प्रमुखसम्मको नियुक्तिमा भागबन्डाको संस्कृति विकास भयो। शैक्षिक उत्कृष्टता हासिल गरी खर्चनपदक विजेता बनेका एवं कार्यदक्षता-अनुसन्धानमा अबल, कर्तव्यान्विष्ट, विश्वस्थिति गर्नुपर्न तुल्य। कार्यरत शिक्षक-कर्मचारीको निरन्तर क्षमता अभिवृद्धि गर्न तालिमको व्यवस्था, अनुसन्धानमा सहभागिता, पेसागत सुरक्षा र उचित पारिश्रमिकको व्यवस्था, प्रतिस्पर्धाबाट विद्यार्थीको छनोट गरी भर्ना, समयको मागअनुरूप पाठ्यक्रमको परिमार्जन र पाठ्यक्रमले तोकेका भौतिक पूर्वाधारको व्यवस्था आए र यस्तो क्रम दिनानुदिन बढवो छ।

उच्च शिक्षा बाँकी रहेकासमेत — कार्यान्वयन

हुन नसकेको सन्दर्भमा यस्ता कानुनी व्यवस्थालाई पुनरवालेका गरी आगामी दिनमा कार्यान्वयनयोग्य कानुन मात्र निर्माण गर्नेतर्फ सम्बन्धित पक्षले विशेष ध्यान दिनुपर्न देखिन्छ।

त्रिविमा विश्वविद्यालयलाई प्रियोग्य गर्ने अन्यतर तालिमको व्यवस्था, अनुसन्धानमा सहभागिता, पेसागत सुरक्षा र उचित पारिश्रमिकको व्यवस्था, प्रतिस्पर्धाबाट विद्यार्थीको छनोट गरी भर्ना, समयको मागअनुरूप पाठ्यक्रमको परिमार्जन र पाठ्यक्रमले तोकेका भौतिक पूर्वाधारको व्यवस्था आए र यस्तो क्रम दिनानुदिन बढवो छ।

उच्च शिक्षा वा रोजगारीका नाममा

● आइएमई पे 'एचआरएम नेपाल कपर्सेट एक्सलेन्स अवार्ड'बाट सम्मानित

डिजिटल वालेट 'आइएमई' पे प्रतिष्ठित 'एचआरएम नेपाल कपर्सेट एक्सलेन्स अवार्ड'बाट सम्मानित भएको छ । कपर्सेट कलब नेपालले प्रदान गर्दै आएको अवार्डअन्तर्गत फिनटेक समूहमध्येबाट 'आइएमई' पे कपर्सेट एक्सलेन्स अवार्डबाट सम्मानित भएको हो । आइएमई पेका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रविधि रेमीले यस अवार्डलाई फिनटेक क्षेत्रमा नवप्रवर्तन, नेतृत्वदायी जनशक्ति व्यवस्थापन, सहज ग्राहक सेवा, वित्तीय समावेशिता तथा साक्षरताको उद्धानमा गतिशील रहने कम्पनीको प्रतिबद्धताप्रतिको सम्मानको रूपमा लिएको बताए ।

कपर्सेट कलब नेपालले स्वतन्त्र निर्णयक मण्डलमार्फत मूल्याङ्कन गराई नेपालको कपर्सेट क्षेत्रका विभिन्न विद्याहस्त्रमा अवार्ड प्रदान गर्दै आइएको छ ।

● सिटिजन्स बैंकद्वारा लमजुङमा संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कार्यक्रम सम्पन्न

सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लिमिटेडले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वअन्तर्गत राइनास नगरपालिकाको वीर भक्ति मध्यमिक विद्यालय र सर्वोदय सेवाश्रमलाई सहयोग प्रदान गरेको छ । ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई आश्रय दिइएको सर्वोदय सेवाश्रमलाई सिटिजन्स बैंकले एक महिनालाई पुग्ने बराबरको दैनिक उपभोग्य खाद्यान्न सामाजी उपलब्ध गराएको हो । यसका साथै बैंकले वीर भक्ति मध्यमिक विद्यालयका प्राथमिक तहमा अध्ययनरत विद्यार्थीलाई शैक्षिक सामग्री प्रदान गरेको छ । बैंकको यस कार्यबाट न्यून आय भएका परिवारका बालबालिका लाभान्वित भएका छन् । यस कार्यले उनीहरूको शैक्षिक कार्यलाई थोरै भएपनि महत्त तुग्ने विश्वास बैंकले लिएको छ । विद्यालय र सेवाश्रममा आज आयोजित एक समारोहका बीच बैंकका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत गणेशाराज पोखरेलज्यूले सहयोग स्वरूप सामग्रीहरू हस्तान्तरण गरेका हुन् । समारोहलाई सम्बोधन गर्दै प्रमुख कार्यकारी अधिकृत पोखरेलले ज्येष्ठ नागरिक र बालबालिका समाजका एक अभिन्न अंग भएका र उनीहरूलाई सहयोग प्रदान गर्न पाउँदा सांकेतिक रूपमा समाज प्रतिको उत्तरदायित्वलाई अत्मसाथ गरेको कुरा व्यक्त गरे । आगामी दिनमा पनि बैंकले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कार्यक्रम अन्तर्गत सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक, शैक्षिक आदि जस्ता क्षेत्रमा सकारात्मक परिवर्तन त्याका निमित्त विभिन्न कार्यक्रम संचालन गर्ने योजना रहेको कुरा जानकारी गराएको छ । सिटिजन्स बैंक इन्टरनेशनल लिमिटेडले देशभरी फैलिएका आफ्ना एक सय ९० वटा शाखा, एक सय ५२ वटा एटिएम र १७ वटा शाखाहरित बैंकिङ इकाइहरूलाई ७७ लाख सात हजार ग्राहकपर्गलाई आधुनिक बैंकिङ सेवाहरू प्रदान गर्दै आएको छ ।

● सानिमा रिलायन्स लाइफको बिमा सचेतना कार्यक्रम

सानिमा रिलायन्स लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीले रामेषापको मन्थली माविमा बिमा सचेतना कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ । विद्यालयमा कार्यरत शिक्षक तथा कक्षा ११ र १२ मा अध्ययनरत ८० जना विद्यार्थीबीच उत्तर कार्यक्रम आयोजना गरिएको हो । कार्यक्रममा कम्पनीका क्षेत्रीय प्रमुख बलराम खत्री, तालिम विभाग प्रमुख ज्ञानेन्द्रदेव भट्ट, शाखा प्रमुख रामहरि केसी, प्रधानाध्यापक टंकप्रसाद दाहाल, सहायक प्रधानाध्यापक चन्द्रसिंह धानीलगायतको उपस्थिति रहेको जानाइएको छ । कम्पनीले विभिन्न स्थानमा सञ्चालन गर्दै आएको यस्ता कार्यक्रमले सुमुदायमा विभागो आवश्यकता र महत्वको जानकारी हुन गई विभाग प्रतिक्रिया सकारात्मक सन्देश प्रवाह हुने विश्वास व्यक्त गरेको छ ।

● माउन्टेन ग्लोरीको साधारण सेयर एलएस क्यापिटलले निष्कासन गर्ने

आठ वर्षदेखि पोखराको देखिलामा माउन्टेन ग्लोरी फेरेस्ट रिसोर्ट एन्ड स्पा सञ्चालन गर्दै आएको माउन्टेन ग्लोरी लिमिटेडले साधारण सेयर निष्कासन गर्ने भएको छ । कम्पनीले एक सय रूपैयां अंकित ४० लाख कित्ता सेयर निष्कासन गर्न लक्ष्मी सत्राइज बैंकको सहायक कम्पनी लक्ष्मी सत्राइज

कपर्सेट

(एलएस) क्यापिटल लिमिटेडलाई निष्कासन तथा बिक्री प्रबन्धकमा नियुक्त गरेको हो ।

नियुक्तिसम्बन्धी सम्झौतामा कम्पनीका अध्यक्ष सुनीलभक्त श्रेष्ठ र क्यापिटलका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत विजयलाल श्रेष्ठले हस्ताक्षर गरेको जनाइएको छ । एसियन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडको ४० प्रतिशत लगानी रहेको उत्तर रिसोर्टले सेयर निष्कासनपश्चात कोठाहरू थप गरी विदेशी होटेलसँग अनुबन्धन गरी पाँचतारे होटेलका रूपमा सेवा उपलब्ध गराउने जनाएको छ ।

पुल्चोक क्याम्पसका उत्कृष्ट विद्यार्थीलाई एनसेलको छात्रवृत्ति

एनसेलले इन्जिनियरिङ अध्ययन संस्थान, पुल्चोक क्याम्पसको पाँच संकायमा अध्ययन गरिएको उत्कृष्ट विद्यार्थीलाई एनसेल छात्रवृत्ति तथा उत्कृष्टता सम्मान प्रदान गरेको छ । एनसेलले व्यावसायिक सामाजिक जिम्मेवारीअन्तर्गत प्रदान गरेको यो छात्रवृत्ति तथा उत्कृष्टता सम्मानको १०३५ वर्ष हो । यस वर्षका लागि १८ वटा शीर्षकअन्तर्गत पहिलो वर्ष, दोस्रो वर्ष र तेस्रो वर्षको परीक्षाको नितिजाका आधारमा सिभिल, इलेक्ट्रिकल, इलेक्ट्रोनिक्स एन्ड कम्प्युनिकेसन, कम्प्युटर र मेकानिकल इन्जिनियरिङ संकायका १८ जना विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति सम्मान प्रदान गरिएको कम्पनीले जनाएको छ । साथै, उत्कृष्ट नितिजा ल्याई यी पाँच संकायबाट स्नातक उत्तीर्ण गरेका ६ जना विद्यार्थीलाई एनसेल उत्कृष्टता सम्मान प्रदान गरिएको उल्लेख छ ।

इन्जिनियरिङ अध्ययन संस्थानका डिन प्रा.डा. शशिधरराज जोशी र एनसेलका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा प्रबन्ध निर्देशक जाब्बोर कायुमोभले सुनीलभक्त रूपमा विद्यार्थीलाई एनसेल उत्कृष्टता सम्मान प्रदान गरेको कम्पनीले जनाएको छ । त्यसेगरी, एनसेलका चिफ लिगल एन्ड रेगुलेटरी अफिसर विशालमणि उपायाय, चिफ कमर्सियल अफिसर उमेर मोहसिन र एकिटड चिफ टेक्नोलोजी अफिसर लेनाकेशरी कंसाकारले छात्रवृत्ति तथा उत्कृष्टता सम्मान प्रदान गरेको कम्पनीले जनाएको छ । एनसेल छात्रवृत्ति तथा उत्कृष्टता सम्मान गर्दै एनसेलका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा प्रबन्ध निर्देशक जाब्बोर कायुमोभले यो छात्रवृत्ति तथा सम्मान नयाँ पुस्तालाई सशक्त बनाउने जिम्मेवारी मात्र नभएर प्रतिबद्धता पनि भएको बताए । यसले नवीनता, प्रगति र सकारात्मक परिवर्तनलाई बढावा दिए उनको भनाइ थिए । हरेक छात्रवृत्ति तथा उत्कृष्टता सम्मान पुरस्कारको राशि एक लाख रुपैयां रहेको कम्पनीले जनाएको छ ।

● 'डाटा गोपनीयता दिवस'को अवसरमा एसबिआई बैंकका कर्मचारीहरूलाई छात्रवृत्ति तथा साथ-साथ' योजना

एसबिआई बैंक लिमिटेडका कर्मचारीले बैंकको गोपनीयता नीति तथा कार्यविधिहरूसँग अद्यावधिक रहने प्रतिज्ञा गरेका छन् । डाटा गोपनीयता दिवसको अवसरमा कर्मचारीले डाटा सुरक्षामा सजग, सचेत रहने र कार्यस्थल तथा ग्राहकको सबै व्यक्तिगत तथा वित्तीय जानकारीहरू गोप्य राख्ने प्रतिज्ञा गरेका हुन् । बैंकका प्रबन्ध-निर्देशक तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा प्रबन्ध निर्देशक जाब्बोर कायुमोभले यो छात्रवृत्ति तथा सम्मान नयाँ पुस्तालाई सशक्त बनाउने जिम्मेवारी मात्र नभएर प्रतिबद्धता पनि भएको बताए । यसले नवीनता, प्रगति र सकारात्मक परिवर्तनलाई बढावा दिए उनको भनाइ थिए ।

एसबिआई बैंक लिमिटेडका कर्मचारीले बैंकको गोपनीयता नीति तथा कार्यविधिहरूसँग अद्यावधिक रहने प्रतिज्ञा गरेका छन् । कर्मचारीले डाटा सुरक्षामा सजग, सचेत रहने र कार्यस्थल तथा ग्राहकको सबै व्यक्तिगत तथा वित्तीय जानकारीहरू गोप्य राख्ने प्रतिज्ञा गरेका हुन् । बैंकका प्रबन्ध-निर्देशक तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत तथा प्रबन्ध निर्देशक जाब्बोर कायुमोभले यो छात्रवृत्ति तथा सम्मान नयाँ पुस्तालाई सशक्त बनाउने जिम्मेवारी मात्र नभएर प्रतिबद्धता पनि भएको बताए । यसले नवीनता, प्रगति र सकारात्मक परिवर्तनलाई बढावा दिए उनको भनाइ थिए ।

● नेसनल लाइफको एमडिआरटी सम्मान तथा तालिम सम्पन्न

नेसनल लाइफ इन्स्योरेन्सले एमडिआरटी सम्मान तथा तालिम सम्पन्न गरेको छ । इन्स्योरेन्स कम्पनीले भैरहवास्थित होटेल टाइगर प्लायेसमा एमडिआरटी सम्मान तथा तालिम कार्यक्रम सम्पन्न गरेको हो । कम्पनीको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत सुरेशप्रसाद

खत्रीले पानसमा द्वीप प्रज्वलन गरी सुरु गरिएको कार्यक्रममा विजेता अभिकर्तालाई खादा माला र सम्मानपत्रबाट सम्मानित गरिएको थिए ।

तोकिएको बिमाशुल्क संकलन गरी नेपालभरबाट योग्य भएका चारजना सिओटी र ८३ जना एमडिआरटी अभिकर्ता, विभागीय प्रमुख, प्रदेश प्रमुख र एवं शाखा प्रमुखहरूको सहभागितामा कम्पनीले तालिम तथा सम्मान कार्यक्रम सम्पन्न गरेको कम्पनीले जनाएको छ । कम्पनीले अभिकर्ता सञ्जाललाई प्रविधिमैत्री र व्यावसायिक बनाउन निरन्तर लगानी गर्ने जानकारी गराएको थिए । समारोहमा चर्चित कलाकार मनोज गुजुरेले मनोरञ्जनात्मक एवं व्यक्तिगत विकास सम्बन्धमा प्रस्तुति दिएका थिए ।

● रिलायन्स फाइनान्स र आधुनिक समाज डेन्टलबीच छुट सम

पराजित...

निक पत्रकारहरूको संगठन प्रेस सेन्टरको विरगञ्जमा भएको साधारणसभालाई सम्बन्धन गर्दै प्रधानमन्त्री दाहालले अहिले व्यवस्थाको विरोधमा लाग्नेहरूका विरुद्ध कलम चलाउन पत्रकारहरूलाई निर्देशन दिएका थिए।

आफूहरूलाई ७९ हजार जनताको हत्या गरेको आरोप लगाउनेहरू विरुद्ध प्रतिकारमा उभिन उनले आप्रह समेत गर्दै भनेका छन्। हिजो हामी माथि त्यस्ता आरोप लगाउँदा हामी के गर्दैर्थै भन्दै उत्तरानाम्पक अभिव्यक्ति दिनु मुलुकको प्रधानमन्त्रीको लागि सुहाउने विषय होइन। आफ्ना विरोधीहरूलाई आफूले राम्रो काम गरेर उनीहरूको विश्वास जिलुको बदल प्रतिकारमा उत्रिउहोस भन्ने अर्को राजनीतिक अपराध हो।

२०७२ सालपछि माओवादी केन्द्र सँचै सत्तामा सहभागि हुँदै आएको छ। पुष्कमल दाहाल नै तेसो पटक प्रधानमन्त्री बनेका छन्। शेरबहादुर देउवाको नेतृत्वमा होस् वा केपी ओलीको नेतृत्वमा होस् माओवादी केन्द्र सरकारमा सहभागि हुँदै आएको छ। प्रधानमन्त्री दाहालले आफूले पछिलो समयमा सत्ताको नेतृत्व गर्दा मुलुकको अर्थतन्त्र संकटमा रहेको

तर आफूले अहिले त्यसलाई सुधार गरेको भन्ने भुटको खेती गरिरहेका छन्। यसभन्दा अगाडि अर्थमन्त्रीमा उनेका विश्वासपात्र मानिएका जनादन शर्मा अर्थमन्त्री रहको थिए तिनै अर्थमन्त्री शर्माले अर्थतन्त्रलाई संकटमा पुऱ्याएको हो भने त्यसको जिम्मेवारी पार्टी अध्यक्षको नाताले प्रधानमन्त्री दाहालले लिनुपर्ने कि नपर्ने ?

पार्टीगत स्वार्थ र अधिकार स्वार्थका लागि प्रधानमन्त्री दाहाल जो संग चाहे आफ्नो नीति, सिद्धान्त मिलोस कि नमिलोस उनी सहकार्य गर्न तयार भैमाल्हन्। त्यसको प्रयोक्ता जदारपण हो नेपाली काग्रेससँगको सहकार्य। काग्रेससँगको सहकार्य गर्न भन्दा पहिला उनी नेकपा एमालेको सहयोगमा प्रधानमन्त्रीमा नियुक्त भएको एक महिना नपुँदै फेरी काग्रेस के शरणमा पुगेका थिए। यसरी सत्ता स्वार्थका लागि उनी आफ्नो नीति सिद्धान्तलाई समेत तिलाज्ञी दिएर सत्तामै बसिरहन चाहान्छन् भन्ने पुष्टि भएन र ?

कुनै बेला भारतका विरुद्ध सुरु युद्ध गर्दै भन्ने अभिव्यक्ति दिने पुष्कमल दाहाल

अहिले त्यही भारतलाई महान भन्दै उसैको युग्मगान गाउन व्यस्त रहेका छन्। उनैको पालमा तस्कर र भ्रष्टाचारीहरूलाई उन्मुक्ति दिएको छ। मुलुकका प्रधानमन्त्रीमाथि नै सासादले भ्रष्टाचारको आरोप लाग्दै आएका भएपनि त्यसलाई सम्बन्धन गर्न प्रयाससम्म उनले गरेका छैनन्। प्रधानमन्त्री दाहालको एक वर्ष कार्यकालमा भफ्णे ११ लाख युवा वैदेशिक रोजगारमा गएका छन्।

स्वदेशमा रोजगारी नपाएर युवाहरू रुस र युक्रेनको लडाईमा सेनामा भर्नी भएर ज्यान समेत युमाउँदै आएका भएपनि प्रधानमन्त्री दाहालले भने उनीहरूलाई सरकारले नपाइएको र निधन भएका युवाहरूको शब्द नेपाल त्याउन रहेको जस्तो गैरजिम्मेवारीपूर्वक अभिव्यक्ति दिए आएका छन्। वैदेशिक रोजगारिमा गएका युवाहरूले पठाएको रेमिट्यास्ले मुलुकको अर्थतन्त्र धानिरहेका बेला तिनै युवा वर्गलाई गाली गर्न र उनीहरूले पठाएको पैसामा ब्रह्मलुठ मच्चाउनु कहाँको नैतिकता हो ?

मुलुकक प्रधानमन्त्रीले दिने अभिव्यक्तिले जनतामा आशा जगाउने कार्य गर्नुपर्नेमा उन्टो जनता जनताबीचमा बैमनस्य फेल्याउने अभिव्यक्ति प्रधानमन्त्रीले दिनु भनेको पराजित मनिरथित बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन।

अध्यक्ष नेपाल भने सत्ता गठबन्धनसँग वार्गनिङ गरिरहेका छन्।

अर्लोको शरणमा पेरेर जियिकोपार्जन गर्न व्यक्तिले शरण दिने व्यक्तिहरूसँग पटक पटक वार्गनिङ गर्न किमार्ति उचित हुन सक्दैन। पहिलो आफ्नो हैसियत के हो भने भुमन सक्नु उपयुक्त हुँदै। शरण दिनेले उनीलाई छोडिन पनि सक्नन्। त्यसैले आफूलाई शरण दिनेहरूसँग पौटेजोरी खेल्नु भनेको भोलिका दिनमा आफ्नै राजनीतिक हैसियत माथि प्रश्न चिह्न खडा गर्नु हो।

नेकपा एकीकृत एकले निर्वाचनमा गएको भए संघीय संसदमा एक सिट पनि जिल्ला सक्ने अवस्थामा अहिले चिने छैन। कुनैबेला काग्रेसलाई राष्ट्रधारीती काग्रेस भने माधव नेपाल अहिले आफ्नै पार्टीका सिद्धान्त विपतिर त्यही राष्ट्रधारीती काग्रेसको बैशाखीमा आफू प्रधानमन्त्री

बन्न चाहेका हुनाले नेकपा एसमा रहेका कार्यकार्ताहरू नेकपा एमालैमै फर्किएर माधव नेपाललाई छोडिने पक्षमा पुगेका छन्। पछिलो समयमा उनले सरकारले सन्तोषजनक काम गर्न नसकेको आरोप लगाउँदै आएका नेपालले तुझुपुर्ने हो आफ्नै पार्टीबाट मन्त्री बनेकाहरूले चौंकिएको छस्तो कस्ता कस्ता गरिरहेका छन् भनेर।

आफ्नो पार्टीबाट मन्त्री बनेकाहरूले राम्रो काम गर्न नसकेको अवस्थामा दाहाल सरकारले काम गर्न सकेन भनेर कुर्लेनु भन्दा राम्रो काम गर्न नसकेने दाहाल सरकारबाट आफ्ना मन्त्रीलाई फिर्ता बोलाएर देखाउन सक्नुपर्ने होइन र ? जनतालाई ढाँडनको लागि मात्र सरकारको विरोध गरेको जस्तो गर्नुले नेपालको वैशाखी काग्रेस, माओवादी केन्द्रले फिकिदिएमा माधव नेपालको अवस्था कस्तो होला ? भन्ने प्रश्न समेत उठेको छ।

पत्रकार र कर्मचारीहरूलाई समेत तलब खुवाउन नसक्ने अवस्थामा पुगेका छन्। तर, सरकार भने श्रमजीवि पत्रकारहरूको तलब बढाउने पक्षमा उठेको छ। संस्थाले विज्ञापन नपाउने पत्रिका नहुन भएकाले गर्दा श्रमजीवि पत्रकारहरूले कसरी तलब पाउँछ त ?

सरकारले निर्माण गरेको विधेयकमा लोककल्याणकारी विज्ञापन भन्ने शब्द नै नराखिएको र आमसञ्चार विधेयकमा पत्रपत्रिकाको बर्गकरण मात्र गर्न भनिएकाले गर्दा लोककल्याणकारी विज्ञापन नदिने भए पत्रिकाको बर्गकरणको औचित्य के ? लोककल्याणकारी विज्ञापन बन्द गरिने भए समानुपातिक ढाँगले सबै सञ्चारमाध्यमलाई विज्ञापन उपलब्ध

गराईनु पर्दछ। सर्वोच्च अदालतले पटक पटक सरकारका नाममा समानुपातिक ढाँगले विज्ञापन दिन निर्देशन दिएको भएपनि सरकाले आजसम्म समानुपातिक ढाँगले विज्ञापन उपलब्ध नगराएको र अहिले निर्माण गरिएका विधेयकमा समेत लोककल्याणकारी विज्ञापन दिने विषयमा कुनै उल्लेख नगरिएको हुनाले दाहाल सरकार पत्रपत्रिका र पत्रकारितामा अनुवासमात्र होइन विरोधहरूलाई तह लगाउने खेलमा लागेको जस्तो देखिएको छ।

पछिलो समयमा दाहाल सरकारको व्यापक

विरोध पत्र पत्रिकामार्फत भएकाले गर्दा त्यसको रिस फर्न सञ्चार तथा सूचना मन्त्रालय र मन्त्री

लागि परेको आरोप समेत लान थालेको छ।

हत्या गरेको आरोप लगिरहेका बेला पुष्कमल दाहालले नै राजधानीको ट्रुडिखेलबाट ५ हजारको जिमा लिने सार्वजनिक रूपमै उद्घोष गरेका थिए। अहिले आएर आफ्नो पार्टी माथि १७ हजारको हत्या गरेको आरोप लगाउँदा पार्टी कार्यकर्ता तिनु चुप भनेर फेरी द्वन्द्व चर्काउने अभिव्यक्ति प्रधानमन्त्री दाहालले दिनुको अर्थ के ? आफू पाँच हजारको जिम्मा लिन्नु भन्ने अनि १७ हजार मारेको भन्दै आपूर्वक हुनुपर्ने भएका छैनन्। त्यसरी गर्दा आफूलाई दोष लगाउनेहरूलाई किन ठाँडको ठाँडको सकिएको छैन भन्दै आपूर्वक फर्काउन सकिएको छैन भन्दै आपूर्वक निर्वाचनमात्रालाई उत्तेजनात्मक अभिव्यक्ति

नै असफोर रूपमा भएको तर कारोबारसँग सम्बन्धित लेनदेनको अभिलेख तथा विवरण कम्पमीले नेपालको आधिकारिक विवरणको नदिएको कर छली भएको, व्यावसायिक व्यवहारका सिद्धान्त अनुसार नभएको लगायतका कारणले गर्दा उक्त खरिद विक्रि द्वारा रूपमा भएको तर कारोबारसँग सम्बन्धित निकायमा निवेदन दिनुपर्ने नदिएको शेर्यर खरिद विक्रि गर्न अस्तित्वमा अहिले अन्य केही कारणहरूले गर्दा यथाधितिमा स्वीकृति लिनुपर्नेमा नलिएको भन्दै अन्य केही कारणहरूले गर्दा यथाधितिमा स्वीकृत देखिएन भने प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ।

दुरुसञ्चार ऐन अनुसार अनुमति पत्रको २५ वर्षको अवधि समाप्त भएपनि जिम्मा पुँजी

दिनु प्रधानमन्त्रीलाई सुहाउने विषय हो कि होइन ? उनी नेपालको प्रधानमन्त्री हुन् तो नेपालको आरोप लगाउँदै आएका भएपनि जिम्मा लिन्नु भन्ने अनि १७ हजार भन्दा के गर्दैर्थ्य भन्ने आज किन चुप भन्दै आफ्ना कार्यकर्तालाई भडकाउने कार्य प्रधानमन्त्रीले गरेका हुनाले उनी प्रधानमन्त्रीको कुर्सीमा बसन अयोग्य भएका छन् भने आवाज समेत उद्धन थालेको छ।

लगानीको ५० प्रतिशत भन्दा बढि विदेशी व्याक्ति वा संगठित सेयरको लगानी भएको दुरुसञ्चार सेवासँग सम्बन्धित जग्गा, भवन यन्त्र उपकरण तथा संरचना नेपाल सरकारको स्वामित्व हुने भएकाले त्यसको सुनिश्चिता हुने गरी आवश्यक सर्त राख्नुपर्ने भन्ने समेत प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ। सोही प्रतिवेदनमा नेपालमा पनि आर्थिक तथा व्यापारिक कारोबारमा तुला र गमी प्रकृतिका घोटाल हुने गरेको त्यसको निवारण गर्न अन्य मुलुकमा जस्तै नेपालमा पनि अलगौ संयन्त्रको व्यवस्था गर्न सरकारलाई करिब ३ खर्ब २ अर्ब तुम्हाराएको देखिन्छ भ